

Høyesterett var enstemmig ikke enig med herredsretten

De tiltalte ingeniørene måtte forstå at de ga fienden rettstridig bistand

Oslo (NTB): Høyesterett avsa lørdag dom i straffesaken mot overingeniør Alv Torp og avdelingsingeniør Arthur Sørum. Ved Ytre Sogn herredsretts dom ble de tiltalte frifunnet for straff, men pålagt inndraing. Høyesterett opphevd enstemmig herredsrettens dom ved hovedforhandling.

Førstevoterende, dommer Eckhoff, uttalte bl. a.:

Herredsretten uttaler at den tyske utbygging av Tyinfallene var et ledd i den tyske krigsføring og at arbeidet skjedde etter oppdrag av tyske militære myndigheter og i forståelse med dem. Hensikten var i første rekke å få elektrisk kraft til produksjon av aluminium, som var et særlig viktig råstoff for flyindustrien. Det hevdes fra de tiltaltes side at dette ikke er riktig, da det fra tysk side i første rekke er tenkt på metallbehovet etter krigen. Jeg finner det tilstrekkelig om dette å bemerke at det her gjelder bevissspørsmål, som er unndratt Høyesteretts prøvelse.

Det hevdes videre fra de tiltaltes side at utsprengningen i og for seg ikke kunne være bistand til fienden. Fienden kunne først få nytte av den når stasjonen var bygd ferdig og koblet til oksyd- og aluminiumfabrikkene, hva tyskerne ikke maktet å gjøre under krigen.

Jeg kan ikke anta at dette synspunkt kan føre fram. Arbeidet med sprengingen for kraftstasjonen var et nødvendig ledd i den tyske plan for utbyggingen av aluminiumindustrien i Årdal, og jeg antar at overtakelsen og utførelsen av et slikt ledd må betegnes som fullbyrdet bistand til fienden, selv om det tilskitete sluttresultat av en eller annen grunn ikke ble nådd.

Det påstås videre fra de tiltaltes side at selv om en går ut fra at arbeidet innebar en bistand til fienden, kan deres forhold ikke karakteriseres som rettstridig. Jeg er helt enig i herredsrettens vurdering, og fremhever at det gjelder et privat arbeid som er overtatt av offentlige tjenestemenn utenfor deres arbeidsområde.

De tiltalte hevder videre at en må ha for øye at det fremtredende motiv for dem var deres ønske om å sikre dette anlegg for Norge, og at de følte seg overbevist om at det

samlede anlegg i Årdal ikke ville kunne bli ferdig før Tyskland tapte krigen. Men motivet kan ikke her gjøre forholdet rettmessig, og det er uten betydning hva de tiltalte kan ha ment om krigens varighet og utsiktene til at anleggene kunne komme tyskerne til nytte under krigen.

Jeg kommer således til samme slutning som herredsretten: At det foreligger fra Torps og Sørums side en rettstridig bistand til fienden, og at deres angrep på dommen for så vidt ikke kan føre fram.

Herredsrettens flertall finner som nevnt at de tiltalte har trodd at de handlet rettmessig. Begrunnelsen er at Torp av nå avdøde fylkesmann Seip i Sogn fikk det råd å påta seg oppdraget. Da Seip hadde en fast sjonal innstilling, var det etter flertallets mening naturlig at hans mening, først av Torp og senere av Sørum, ble tillagt stor vekt. Flertallet finner derfor at de tiltaltes villfarelse er unnskyldelig og at den må føre til fritakelse for straff.

Jeg er kommet til det resultat at påtalemyndighetens anke bør tas til følge, og kan i det vesentlige tiltre de betraktninger mindretallet har gjort gjeldende. Selv om en etter herredsrettens dom må legge til grunn at de tiltalte har vært i villfarelse med hensyn til sine handlingers rettstridige beskaffenhet, kan jeg ikke finne at villfarelsen var unnskyldelig. Begge de tiltalte hadde fremtredende offentlige stillinger, og etter sin utdannelse og erfaring særlige forutsetninger for å kunne bedømme hva det var riktig i den foreliggende situasjon. Under disse omstendigheter kan det råd som fylkesmannen ifølge herredsrettens dom ga Torp, etter min mening ikke fritta de tiltalte for straff.

